

- А.В. Сохацький // Вісник Академії митної служби України. Серія «Технічні науки». – 2011. – № 2. – С. 11–23.
4. Хом'яков Д.О. Діяльність суб'єктів здійснення передач товарів в умовах експортного контролю / Д.О. Хом'яков // Правові новели. – 2014. – № 2. – С. 77–86.
  5. Бегма В.М. Ризики експортного контролю та воєнно-економічна безпека держави / В.М. Бегма, Н.М. Скляр // Стратегічні пріоритети. – 2014. – № 2. – С. 98–104.
  6. Експортний контроль в системі міжнародної безпеки: [навч. посібник] / [С.П. Галака, О.М. Гришуткін, Г.М. Перепелиця, О.І. Сівер]; за заг. ред. О.М. Гришуткіна. – К.: КВІЦ, 2012. – 336 с.
  7. Скляр Н.М. Оцінка сучасного стану експортного контролю України при трансферах товарів подвійного використання / Н.М. Скляр // Вчені записки університету «КРОК». Серія «Економіка». – 2013. – Вип. 34. – С. 212–222.
  8. Владіміров Т.О. Концептуальні засади розвитку системи експортного контролю України / Т.О. Владіміров // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Управління». – 2011. – Вип. 4. – С. 207–213.
  9. Скляр Н.М. Експортний контроль в Україні: правове забезпечення та порівняльна характеристика з аналогічними системами провідних країн світу / Н.М. Скляр // Україно-грецький міжнародний науковий юридичний журнал «Порівняльно-правові дослідження». – 2009. – № 1. – С. 108–115.
  10. Гужва І.Ю. Україна в глобальній торгівлі: [монографія] / І.Ю. Гужва. – К.: Зовнішня торгівля, 2015. – 236 с.

УДК [338+339.9](71)

Сидоров М.В.

*аспірант кафедри міжнародних економічних відносин
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ КАНАДИ: СУЧАСНИЙ СТАН І ТRENДИ РОЗВИТКУ

Статтю присвячено дослідженню сучасного стану розвитку зовнішньоекономічних зв'язків Канади. Проаналізовано особливості торговельного балансу Канади, основні експортні й імпорتنі товарні групи та країни-партнери. Оцінено аспекти іноземного інвестування економіки Канади та перспективи його розвитку.

Ключові слова: Канада, зовнішньоекономічні зв'язки, торговельне сальдо, географічна структура, експорт, імпорт, тренд, іноземне інвестування, інвестиційна активність, економіка.

Сидоров М.В. ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИЕ СВЯЗИ КАНАДЫ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ТRENДЫ РАЗВИТИЯ

Статья посвящена исследованию современного состояния внешнеэкономических связей Канады. Проанализированы особенности торгового баланса Канады, основные экспортные и импортные товарные группы и страны-партнеры. Оценены аспекты иностранного инвестирования экономики Канады и перспективы его развития.

Ключевые слова: Канада, внешнеэкономические связи, торговое сальдо, географическая структура, экспорт, импорт, тренд, иностранное инвестирование, инвестиционная активность, экономика.

Sidorov M.V. FOREIGN RELATIONS OF CANADA: CURRENT STATE AND TRENDS OF DEVELOPMENT

The article investigates the current state of development of foreign economic relations in Canada. The features of Canada's trade balance, the main export and import of commodity and partner countries. Aspects of foreign investment in the economy of Canada and its development prospect have been reviewed.

Keywords: Canada, foreign economic relations, trade balance, geographical structure, export, import, trend, foreign investment, investment activity, economy.

Постановка проблеми. Канада – високорозвинена країна, що входить до країн «Великої сімки». У міжнародному поділі праці вона виступає як постачальник промислової продукції, сировини та палива. Сучасні процеси глобалізації, нестабільність світової економіки, поступова переорієнтація канадської промисловості на новітні галузі та відповідна потреба в інвестиційних потоках, що може бути використано як досвід для України та інших держав, зумовили актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку зовнішньоекономічних зв'язків країн Північної Америки присвячено роботи вітчизняних науковців: А. Голікова, О. Дейнеки О. Довгаль, Л. Позднякової, В. Сидорова, А. Філіпенка, П. Черномаза [1–4] та ін., а також закордонних авторів: Д.С. Негчера, П.Р. Кругмана, Д. Бейкона, С. Джіла, Б. Флетчера [5; 6] та ін.

Але значне коло питань, зокрема динаміка та структура торговельних відносин та інвестиційної активності Канади в контексті сучасних глобалізаційних викликів та загальної нестабільності світової економіки, потребують подальшого вивчення.

Мета статті полягає у наданні характеристики сучасного стану та розвитку зовнішньоекономіч-

них зв'язків Канади, визначенні їх особливостей, перспектив, а також можливостей запозичення її досвіду для України.

Виклад основного матеріалу дослідження. За даними Статистичної агенції Канади, у 2014 р. вартісний обсяг її зовнішньої торгівлі товарами і послугами становив 1 249 812 млн. кан. дол. (903 339,68 млрд. дол. США), причому частка експорту товарів і послуг у ВВП країни склала 31,6%, імпорту – 32,5%.

Зовнішня торгівля Канади характеризується відносно стійким динамічним розвитком (табл. 1, рис. 1).

Незважаючи на певні знижки обсягу торговельного балансу за досліджуваний період, він у цілому характеризується позитивною динамікою (рис. 2).

Як видно з рис. 1, торговельне сальдо Канади за досліджуваний період є переважно від'ємним, хоча результати 2008–2010 та 2014 рр. свідчать про наявність високих експортних можливостей економіки Канади.

Слід зазначити високу концентрацію зовнішньої торгівлі товарів Канади: на п'ять основних партнерів доводиться 81,2% усього товарообігу. При цьому 65,7% припадає на торгівлю із США, близько 7,5% –

із Китаєм, 3,3% – із Мексикою, 2,4% – із Великобританією і 2,3% – з Японією. Динаміку товарообігу Канади з основними країнами – торговельними партнерами показано в табл. 2.

Таблиця 1
Зовнішня торгівля Канади, 2010–2014 рр.
(млн. кан. дол.)

	2010	2011	2012	2013	2014
Загальний оборот зовнішньої торгівлі товарами і послугами	982952	1083881	1119910	1155660	1249615
динаміка у %	9,4	10,3	3,3	3,2	8,1
Експорт товарів	398857	446706	455171	471948	524495
динаміка у %	10,9	12	1,9	3,7	11,1
Експорт послуг	79247	84356	89995	92542	95357
динаміка у %	1	6,4	6,7	2,8	3
Імпорт товарів	403701	446666	462072	475630	511409
динаміка у %	10,5	10,6	3,4	2,9	7,5
Імпорт послуг	101147	106153	112672	115540	118354
динаміка у %	6,8	4,9	6,1	2,5	2,4
Сальдо	-26744	-21757	-29578	-26680	-9911

Джерело: складено автором за [7]

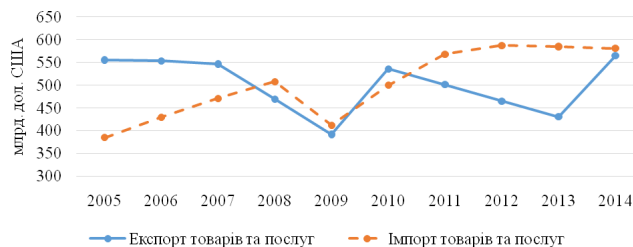

Рис. 1. Динаміка експорту та імпорту товарів та послуг (за методологією платіжного балансу, поточні ціни) [8]

Стосовно географічного розподілу канадського експорту, основним експортним напрямом Канади є

США. За даними Статистичної агенції Канади, експорт канадських товарів у США в 2014 р. виріс на 5% – до 365 млрд. дол. США. Питома вага США в загальному обсязі експорту Канади в 2014 р. становила 76,8%.

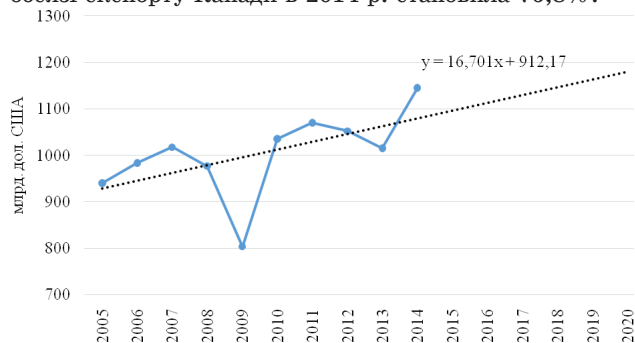

Рис. 2. Динаміка змін торговельного балансу Канади [8]

Основними експортними товарами Канади в США є паливо та мінеральні добрива (33,2%), транспортні засоби (15,6%), реактори ядерні, котли, обладнання і механічні пристрої (6,5%).

Китай залишився на другому місці за обсягом експорту з Канади в 2014 р. – 17,6 млрд. дол. США, що становило 3,7% від загальної обсягу канадського експорту.

Основні групи товарів, що поставлялись Канадою на китайський ринок в 2014 р., – деревина та целюлозні матеріали (14,7%), олійні культури (14,5%) і руди, шлаки та зола (12%).

Основним торговим партнером Канади серед країн ЄС в 2014 р. була Великобританія. Канадський товарний експорт у цю країну становив 13,8 млрд. дол. США. У загальному обсязі експорту Канади частка Великобританії склала 2,9%. Основними групами товарів, що експортувались до Великобританії, були дорогоцінні метали і каміння (золото, алмази і нікель), їх поставки в 2014 р. становили 67,5% від усього об'єму поставок.

Що стосується імпортних потоків, лідером за обсягом поставок в Канаду є США. У 2014 р. імпорт американських товарів збільшився на 4,6% – до 251,7 млрд. дол. США (проти 240,6 млрд. дол. США в 2013 р.), що складає більше 54% від загального обсягу канадського імпорту. Основними товарними групами імпорту були засоби наземного транспорту (18,7%), ядерні реактори, котли, обладнання і механічні пристрої (13,7%), мінеральне паливо (12,7%).

Китай – це другий за обсягом імпорту партнер Канади. У 2014 р. імпорт із Китаю збільшився на

Таблиця 2
Товарообіг Канади з основними країнами – торговельними партнерами, млрд. дол. США

Країни	2012	Частка в 2012 р.	2013	Частка в 2013 р.	2014	Частка в 2014 р.	2014/2013 (у %)
ВСЬОГО	916,9	100%	920,1	100%	938,4	100%	2,0
США	572,9	62,5%	588,3	63,9%	616,7	65,7%	4,8
Китай	70,1	7,6%	71,1	7,7%	70,7	7,5%	-0,6
Мексика	30,9	3,4%	31,2	3,4%	31,1	3,3%	-0,4
Великобританія	27,3	3,0%	21,7	2,4%	22,1	2,4%	1,8
Японія	25,4	2,8%	23,7	2,6%	21,8	2,3%	-8,2
Німеччина	17,9	2,0%	18,3	2,0%	17,3	1,8%	-5,5
Південна Корея	10,1	1,1%	10,5	1,1%	10,4	1,1%	-1,4
Італія	6,9	0,8%	7,6	0,8%	9,6	1,0%	26,1
Франція	8,2	0,9%	8,3	0,9%	8,4	0,9%	0,7

Джерело: складено автором за [7]

3,7% до 53,1 млрд. дол. США, що становило 11,5% від усього імпорту в Канаду. Значна частина поставок припадає на електричні машини й устаткування (24%), ядерні реактори, котли, обладнання і механічні пристрої (20%), меблі (5,7%), іграшки (5,2%).

Важливим постачальником на канадський ринок залишається ще один партнер Канади по НАФТА – Мексика. У 2014 р. спостерігалось незначне зростання імпорту з цієї країни (0,4%) порівняно з даними за 2013 р., що склало 26,1 млрд. дол. США. Основними товарними групами імпорту до Канади були засоби наземного транспорту (30%), електричні машини і устаткування (21,9%), ядерні реактори, котли (15,3%). Частка мексиканського імпорту в 2014 р. не змінилась порівняно з 2013 р. і становила 5,6%.

Експорт послуг у 2014 р. виріс порівняно з 2013 р. на 3% і становив 95,4 млрд. кан. дол., імпорт послуг також на 2,4% і становив 118 млрд. кан. дол.

Експорт державних послуг у 2014 р. становив 1,5 млрд. кан. дол., що на 5,4% вище, ніж у 2013 р. Транспортні послуги становили 14,7 млрд. кан. дол., що на 3,3% вище показників 2013 р. Обсяг послуг, пов'язаних із туристичними подорожами (з урахуванням бізнес-подорожей), виріс на 6% – до рівня 19,3 млрд. кан. дол. Експорт комерційних послуг збільшився на 2% (59,9 млрд. кан. дол.).

Імпорт послуг збільшився на 2,4% і досяг 118 млрд. кан. дол. При цьому імпорт державних послуг залишився на рівні 2013 р. – 1,2 млрд. кан. дол. Обсяг послуг, пов'язаних із туристичними і діловими подорожами, збільшився на 3,3% – до 37,4 млрд. кан. дол. Обсяг транспортних послуг виріс на 2,9% і досяг позначки в 24,7 млрд. кан. дол. Своєю чергою, комерційні послуги збільшилися на 1,6% і склали 55,1 млрд. кан. дол.

Що стосується інвестування економіки Канади, за даними Статистичної агенції (табл. 3), загальний обсяг інвестицій, здійснених у Канаді в 2014 р., досяг 404,5 млрд. кан. дол. Приріст по відношенню до 2013 р. становив 1,4%. Частка державних інвестицій – 22,2%, приватних – 77,8%.

Як видно з табл. 3, у розглянутий період (2012–2014 рр.) темпи зростання державних інвестицій значно сповільнилися (1,9% у 2014 р. порівняно з 6,6% в 2013 р.), а темпи зростання приватних інвестицій становили лише 1,3% (0,6% у 2013 р.).

Найбільша інвестиційна активність була відзначена у сферах житлового будівництва (+107,1 млрд. кан. дол.), гірничодобувної промисловості (88,3 млрд. кан. дол.), житлово-комунального господарства (30,5 млрд. кан. дол.), транспорту (27,3 млрд. кан. дол.).

Приріст обсягу здійснених інвестицій стався у сферах мистецтва, розваг і відпочинку (8,4%), оптової торгівлі (7,1%), фінансів і страхування (4,8%), обробній промисловості (4,7%).

Падіння інвестиційної активності зафіксовано у роздрібній торгівлі (-10,7%), охороні здоров'я і соціального захисту (-7,9%), у готельній справі і на підприємствах громадського харчування (-7,5%), житлово-комунальному господарстві (-4,1%).

Відносно іноземного інвестування, політика Канади у сфері залучення іноземних інвестицій формується застосуванням декількох ключових інструментів: Закону про інвестиції (Investment Canada Act) [9], двосторонніх угод з окремими країнами про гарантії і захист взаємних інвестицій, а також розділів угод про вільну торгівлю, що регулюють питання здійснення інвестиційної діяльності.

Відповідно до Закону про інвестиції, який було прийнято в 1985 р. та значно перероблено у 2013 р.,

Таблиця 3

Динаміка інвестування економіки Канади

Галузь економіки	Період			Динаміка змін, %	
	2012	2013	2014	2013 р. до 2012 р.	2014 р. до 2013 р.
	млрд. кан. дол.				
Загальний обсяг інвестицій	392,7	398,8	404,5	1,5	1,4
– державних	82,3	87,7	89,3	6,6	1,9
– приватних	310,5	311,1	315,2	0,2	1,3
Сільське господарство	5,8	6,3	6,4	7,0	2,2
Гірничодобувна промисловість	89,4	88,2	88,3	-1,3	0,1
ЖКГ	27,4	31,8	30,5	15,9	-4,1
Будівництво	6,1	6,8	7,0	12,0	3,7
Обробна промисловість	17,9	18,1	18,9	0,5	4,7
Оптова торгівля	5,7	5,9	6,4	5,1	7,1
Роздрібна торгівля	9,6	10,2	9,1	6,7	-10,7
Транспорт	21,7	23,8	27,3	9,9	14,7
Культура та інформаційні послуги	8,8	8,8	8,9	0,2	1,1
Фінанси та страхування	12,9	11,4	11,9	-12,1	4,8
Нерухомість, оренда і лізинг	11,4	12,0	12,4	5,5	3,2
Науково-дослідні розробки	4,1	3,7	3,8	-9,9	1,6
Управління компаніями	0,3	0,3	0,3	-8,1	1,7
Поводження з відходами	2,4	2,0	2,0	-14,8	0,2
Освіта	9,7	10,1	9,9	4,2	-1,8
Охорона здоров'я та соц. захист	10,3	9,6	8,90	-6,5	-7,9
Мистецтво, розваги та відпочинок	1,9	2,0	2,2	4,0	8,4
Готельна справа та громадське харчування	3,7	3,7	3,4	-0,4	-7,5
Інші галузі	2,2	2,0	2,0	-10,6	-1,0
Державне управління	36,2	36,9	37,9	2,1	2,7
Житлове будівництво	105,2	105,2	107,1	0	1,8

Джерело: складено автором за [9]

іноземні інвестиції визнаються найважливішим чинником розвитку країни, зростання національної економіки, джерелом створення нових робочих місць. Завдання з виконання основних положень Закону покладено на Міністерство промисловості Канади.

У табл. 4 наведено дані щодо інвестиційних угод за період з 2011 по 2014 р., здійснених відповідно до Закону про інвестиції.

Як свідчать дані табл. 4, за підсумками чотирирічного періоду спостереження основна кількість угод – 97% припала на придбання вже діючого в Канаді бізнесу, що в абсолютному вираженні становило 181,5 млн. кан. дол. При цьому 141,0 млн. кан. дол., або 77,7% від зазначеної суми, становили прямі інвестиції.

Слід зазначити, що більше половини всіх інвестиційних угод (52%) здійснені компаніями США. На частку компаній із країн ЄС припало 29% угод. Найбільш затребуваними галузями інвестування Канади є сфера природних ресурсів, обробна промисловість, оптова та роздрібна торгівля.

Як видно на рис. 3, динаміка чистого притоку прямих іноземних інвестицій до економіки Канади досягла максимальних показників у 2007 р. Реакцією інвесторів на світову фінансову кризу 2009 р. стало різке падіння обсягів зовнішнього інвестування та повільне зростання обсягів упродовж наступних 2010–2014 рр. Тенденції припливу обсягів прямого іноземного інвестування до 2020 р. мають негативний тренд. У зв'язку з цим для Канади є актуальним питання внутрішнього інвестування.

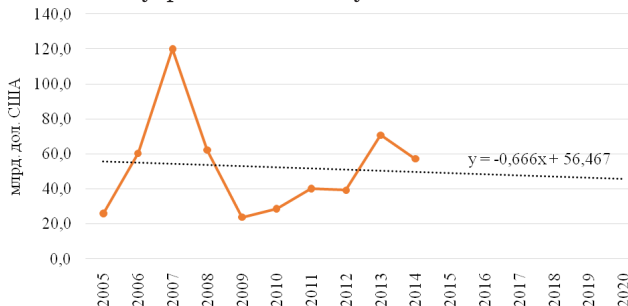

Рис. 3. Прямі іноземні інвестиції, чистий приток, у поточних цінах [8]

Урядом Канади укладено 28 угод про заохочення та взаємний захист іноземних інвестицій, ключовою метою яких є встановлення положень щодо прав і обов'язків сторін стосовно захисту і просування іноземних інвестицій. У період з 2011 р. по 2014 р. набули чинності вісім подібних угод, що говорить про високу інтенсивність діяльності уряду країни відносно розвитку зовнішньоекономічних зв'язків у сфері залучення інвестицій. Зазначені угоди містять вичерпну кількість ключових понять сфери інвестиційної діяльності та дійсні права та обов'язки урядів

країн, передбачають механізми захисту від експропріації, забезпечують вільне переміщення капіталу, містять вимоги до процедур вирішення спорів. Окрім того, відповідно до угод, країни взаємно встановлюють режим найбільшого сприяння [10].

Наразі Канадою укладено 12 угод про вільну торгівлю (включаючи й Україну). В їх структурі міститься розділ про здійснення інвестиційної діяльності. Зазначені положення сформульовані на основі відповідного розділу Північноамериканської угоди про вільну торгівлю (NAFTA) [11].

У сфері залучення іноземних інвестицій до економіки Канади активно задіяні такі інститути, як Корпорація з розвитку експорту Канади (Export Development Canada) [12] і Банк розвитку бізнесу Канади (Business Development Bank of Canada) [13], основу діяльності яких становлять фінансові інструменти підвищення інвестиційної активності, зокрема податкові кредити, знижені податкові ставки, безпосереднє бюджетне фінансування і фінансова підтримка.

Корпорація з розвитку експорту Канади реалізує заходи стимулювання прямих інвестицій у створення нових і підтримки існуючих виробництв в Канаді. Механізми, що застосовуються Корпорацією (позики, кредитні гарантії та кредитні лінії), спрямовані на підтримку іноземних компаній, які здійснюють прямі інвестиції на території Канади в проєктах, що передбачають виробництво експортних товарів.

Банк розвитку бізнесу Канади видає довгострокові позики (терміном від 4 до 30 років) на реалізацію інвестиційних проєктів іноземних компаній на території Канади, які передбачають здійснення капіталовкладень в об'єкти нерухомості (земельні ділянки і споруди) та придбання обладнання. Банк видає також позики на збільшення оборотного капіталу господарюючих суб'єктів.

Слід зазначити також, що значущу роль у залученні іноземних інвестицій в економіку Канади виконує система торгових представництв країни за кордоном, одними з основних завдань яких є залучення, подальше просування й акумулювання іноземних інвестицій на території країни в таких пріоритетних галузях, як аерокосмічна та автомобільна промисловість, медична та фармацевтична галузі, енергетика, інформаційні технології, гірничодобувна промисловість, телекомунікації та страхування.

Ключовою послугою торговельних представництв Канади є надання консультацій із широкого переліку питань, які виникають в іноземних компаній під час здійснення інвестицій у Канаду. Служба торгових представників має свої підрозділи в 161 країні світу, а їх послуги надаються на безоплатній основі.

Реалізація перелічених заходів, націлених на залучення іноземних інвестицій у Канаду, дає позитивні результати. Зокрема, вдалось подолати негативні тенденції росту в цій сфері, що знайшло своє відображення у обсязі прямих іноземних інвестицій

Таблиця 4

Динаміка інвестиційних угод, здійснених відповідно до Закону Канади про інвестиції, млн. кан. дол.

Вид угоди	2011		2012		2013		2014	
	Кількість	Вартість	Кількість	Вартість	Кількість	Вартість	Кількість	Вартість
У відношенні діючого бізнесу, у тому числі:								
– пряме інвестування	390	24,434	460	50,945	406	27,353	467	38,257
– непряме інвестування	80	5,916	65	5,053	65	22,423	87	7,115
У відношенні нового бізнесу	179	1,536	195	351	178	1,666	186	2,032
ВСЬОГО	649	31,886	720	56,349	649	51,441	740	47,403

Джерело: складено автором за [9]

у національну економіку, які в 2014 р. становили 59,6 млрд. дол. США.

Висновки. Незважаючи на світові негаразди у світовій економіці, зовнішня торгівля Канади характеризується зростаючою динамікою.

Канада характеризується наявністю високого експортного потенціалу, який утворюється переважно сировино-паливною складовою, однак на відміну від спеціалізації країн, що розвиваються, Канада має високий технічний рівень цих галузей і продуктивність праці. Основними експортними товарами Канади є паливо та мінеральні добрива, транспортні засоби, реактори ядерні, котли, обладнання і механічні пристрої, деревина та целюлозні матеріали, олійні культури, руди, шлаки та зола, дорогі метали і каміння (золото, алмази і нікель). Відносно імпортованих потоків лідером за обсягом поставок в Канаду є США.

Основними товарними групами імпорту є засоби наземного транспорту, ядерні реактори, котли, обладнання і механічні пристрої, мінеральне паливо, електричні машини й устаткування, меблі, іграшки.

Незважаючи на наявність потужного експортного потенціалу, торговельне сальдо Канади є переважно від'ємним, що пов'язано з відносною слабкістю канадського долара, низькими цінами на нафту, значною залежністю від покупної спроможності США, економіка яких хоча і демонструє економічне зростання, ще повністю не відновилась від фінансової кризи.

Зовнішня торгівля Канади характеризується значною концентрацією в географічному аспекті. Основними торговельними партнерами країни є США, Китай, Мексика, Великобританія, Японія, на частку яких припадає 81,2% її зовнішньої торгівлі. Торговля з іншими країнами світу складає лише 18,8% (у тому числі з Україною – 0,01%).

У цілому слід відзначити, що товарообіг Канади має певні особливості: сировино-паливну спеціалізацію, високу залежність від США (обсяг експорту – 65%), незначну географічну диференціацію (4/5 товарообігу приходить з п'ятьма країнами світу), які, на нашу думку, сприяють нестабільності експортних та імпортованих потоків та їх значної залежності від кон'юнктури на світових ринках сировини та палива, економічній ситуації в країнах – торговельних партнерах Канади. Шляхами покращення подібної ситуації може стати розширення географічної структури експорту, що передбачає вихід на нові ринки збуту (наприклад, розширення співробітництва в Транстихоокеанському альянсі) та диференціації експорту (наприклад, за рахунок розширення експортних можливостей сфери послуг).

Загальний обсяг інвестицій, здійснених у Канаді в 2014 р., досяг 404,5 млрд. кан. дол. Найбільша

інвестиційна активність була відзначена у сферах житлового будівництва, гірничодобувної промисловості, житлово-комунального господарства, транспорту. Позитивні тенденції приросту обсягу здійснених інвестицій є характерними у сферах мистецтва, розваг і відпочинку, оптової торгівлі, фінансів і страхування, обробної промисловості. Падіння інвестиційної активності зафіксовано у роздрібній торгівлі, охороні здоров'я і соціального захисту, у готельній справі і на підприємствах громадського харчування, житлово-комунальному господарстві.

Більше половини всіх інвестиційних угод у Канаді (52%) здійснюються компаніями США, що підтверджує значення цієї країни як генерального економічного партнера Канади. На частку компаній із країн ЄС припало 29% угод. Найбільш затребуваними галузями іноземного інвестування Канади є сфера природних ресурсів, обробна промисловість, оптова та роздрібна торгівля.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Світова економіка: [підручник] / А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.С. Рогач [та ін.]. – К.: Либідь, 2007. – 640 с.
2. Голиков А.П. Економіка зарубіжних країн: [навч. посіб.] / А.П. Голиков, О.Г. Дейнека, Л.О. Позднякова, П.О. Черномаз. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 408 с.
3. Світова економіка: [підручник] / За ред. А.П. Голикова, О.А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 268 с.
4. Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації: [кол. монографія] / За ред. А.П. Голикова, О.А. Довгаль. – Х.: ХНУ, 2015. – 316 с.
5. David C. Natcher. Subsistence and the Social Economy of Canada's Aboriginal North / David C. Natcher // The Northern Review, № 30 (Spring 2009): 83–98 [Electronic resource]. – Access mode: <http://journals.sfu.ca/nr/index.php/nr/article/view/6/5>.
6. Paul Krugman – Op-Ed Columnist // The New York Times [Electronic resource]. – Access mode: <http://krugman.blogs.nytimes.com>.
7. Statistics Canada: Canada's national statistical agency [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.statcan.gc.ca/start-debut-eng.html>.
8. World Development Indicators (WDI), December 2015 [Electronic resource]. – Access mode: <http://data.worldbank.org/data-catalog/world-development-indicators>.
9. Investment Canada Act [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.ic.gc.ca/eic/site/ica-lic.nsf/eng/home>.
10. Trade Policy Review. World Trade Organization, April +2015 [Electronic resource]. – Access mode: https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tpr_e.htm.
11. North American Free Trade Agreement [Electronic resource]. – Access mode: http://www.naftanow.org/agreement/default_en.asp.
12. Export Development Canada (EDC) [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.edc.ca/EN/Investor-Relations/Pages/default.aspx>.
13. Business Development Bank of Canada [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.bdc.ca/EN/Pages/home.aspx>.